III

(Valmistavat säädökset)

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEAN 558. TÄYSISTUNTO – INTERACTIO, 24.2.2021–25.2.2021

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista: ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskeva toimintasuunnitelma elpymisstrategian tueksi

(COM(2020) 312 final)

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle veroalan hyvästä hallintotavasta EU:ssa ja sen ulkopuolella

(COM(2020) 313 final)

Ehdotus neuvoston direktiiviksi hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta”

(COM(2020) 314 final – 2020/0148 (CNS))

(2021/C 155/02)

Esittelijä: **Krister ANDERSSON**

Toinen esittelijä: **Javier DOZ ORRIT**

Lausuntopyyntö	Euroopan unionin neuvosto, 28.7.2020
	Euroopan komissio, 12.8.2020
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 113 ja 115 artikla
Vastaava jaosto	”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus”
Hyväksyminen jaostossa	12.2.2021
Hyväksyminen täysistunnossa	24.2.2021
Täysistunnon nro	558
Äänestystulos	220/0/7
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. **Päätelmät ja suositukset**

1.1 ETSK kannattaa yleisesti ottaen komission esittämiä lainsäädäntöehdotuksia ja on tyytyväinen niiden koordinointiin OECD:n osallistavan kehyksen tasolla käytävien maailmanlaajuisten keskustelujen kanssa, joiden tavoitteena on koko maailman kattavan konsensuksen saavuttaminen.

1.2 ETSK kannattaa komission suhtautumistapaa, jonka mukaan oikeudenmukaisen verotuksen perustan muodostava veroalan hyvä hallintotapa edellyttää verotuksen avoimuutta, johon voidaan päästä veroviranomaisten välisen tietojenvaihdon, oikeudenmukaisen verokilpailun, haitallisista verotoimenpiteistä pidättymisen, tehokkaampien verotoimenpiteiden ja kansainvälisesti sovittujen sääntöjen täytäntöönpanon avulla.

1.3 ETSK on komission kanssa samaa mieltä myös siitä, että verokilpailu sinänsä ei ole ongelma ([1]). Huolta herättää kuitenkin EU:n sisäinen epäoikeudenmukainen verokilpailu, joka edesauttaa veronkiertoa. Komitea katsoo, että tehokas rahaliitto edellyttää yhtenäistä veropolitiikkaa ja rahaliiton jäsenten soveltamien verosääntöjen johdonmukaisuutta.

1.4 ETSK suhtautuu myönteisesti komission aloitteeseen yritysverotuksen käytännesääntöjen tarkistamisesta ja on tyytyväinen siihen, että komission ehdotuksessa otetaan asianmukaisesti huomioon OECD:n tekemä työ ja kansainvälisesti sovittujen standardien soveltamisen merkitys erityisesti kun on kyse maailmanlaajuisista periaatteista, jotka johtavat vähintään tietyntasoiseen efektiiviseen yhtiöveroasteeseen.

1.5 ETSK katsoo, että käytännesääntöjen avulla saavutetuista tuloksista olisi koottava säännöllisemmin ajantasaista tietoa ja tämän tiedon tulisi olla julkisesti kansalaisyhteiskunnan saatavilla. Tämä palvelisi komission tavoitetta, jonka mukaan käytännesääntöihin liittyvistä konkreettisista toimista ja tuloksista olisi jaettava tietoa aiempaa avoimemmin.

1.6 ETSK kannattaa komission päätöstä toteuttaa lainsäädäntötoimi, jolla pyritään tehostamaan veroviranomaisten välistä yhteistyötä ja yhdenmukaistamaan menettelysääntöjä sisämarkkinoilla.

1.7 ETSK yhtyy komission näkemykseen siitä, että veropetokset ja verovilppi muodostavat edelleen uhan julkiselle taloudelle erityisesti kriisiaikoina. Komission tuoreimmat arviot osoittavat tämän selvästi, sillä niiden mukaan EU:ssa menetetään luonnollisten henkilöiden harjoittaman henkilökohtaiseen tuloveroon sekä pääoma-, varallisuus- ja perintöveroon liittyvän kansainvälisen verovilpin takia tuloja yhteensä 46 miljardia euroa. Alv-vajeen arvioidaan olevan noin 140 miljardia euroa, josta noin 50 miljardia euroa johtuu rajatylittävistä petoksista. ([2])

1.8 ETSK panee merkille, että yhtiöveron kiertämisestä johtuva vaje (useiden arvioiden ([3]) mukaan noin 35 miljardia euroa vuodessa) on pienempi kuin komission aiemmissa arvioissa (noin 50–70 miljardia euroa) veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen (base erosion and profit shifting, BEPS) vastaisia toimenpiteitä edeltävältä ajalta. Komitea kiinnittää niin ikään huomiota komission tarkastelemaan korrelaatioon vajeen pienenemisen ja edellisen komission toteuttamien veronkierron vastaisten lainsäädäntötoimien ([4]) välillä. Tilanne on kuitenkin edelleen huolestuttava, kun otetaan huomioon tämänhetkiset mittavat julkiset menot talouden ja yhteiskunnan ylläpitämiseksi.

1.9 Tehoavia vaikutuksia ei voida saavuttaa ilman verorikosten ja verovilpin tehokasta torjuntaa, ja torjuntaa on parannettava tiivistämällä hallinnollista yhteistyötä ja yhdenmukaistamalla oikeudellista kehystä. Veropoliittista kehystä ei voida pitää oikeudenmukaisena, jos sääntöjä on joissakin jäsenvaltioissa helppo kiertää, mikä lannistaa muita ja aiheuttaa tyhjäkäyntiä.

1.10 Kun otetaan huomioon 27 erilaisen verojärjestelmän nykyisin muodostama viidakko ja se, millaista taakkaa toimintamallien kirjavuus aiheuttaa rajojen yli toimiville yrityksille ja luonnollisille henkilöille, ETSK kannustaa jäsenvaltioita yhdenmukaistamaan verotukseen liittyviä raportointivaatimuksia ja parantamaan verohallintojen välistä yhteistyötä verotuksellista itsemääräämisoikeutta kuitenkin kunnioittaen.

([1]) ”[Yritysverotuksen k]äytännesääntöjen käytön perusajatuksena on, että maiden välinen verokilpailu ei itsessään ole haitallista, mutta yhteisiä periaatteita tarvitaan sen määrittämiseksi, missä määrin maat voivat käyttää verojärjestelmiään ja -politiikkaansa yritysten ja voittojen houkutteluun. Tämä on erityisen tärkeää sisämarkkinoilla, joilla perussopimuksessa vahvistetut vapaudet lisäävät voittojen ja sijoitusten liikkuvuutta.” (COM(2020) 313 final, s. 3).

([2]) Ks. myös: ”Alv-vaje: EU-maat menettivät 140 miljardia euroa alv-tuloja vuonna 2018, ja koronaviruksen vuoksi tämä määrä saattaa kasvaa vuonna 2020”, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_20_1579

([3]) COM(2020) 312 final, s. 5. Muunlaisiakin arvioita on esitetty: esimerkiksi Euroopan parlamentin mukaan talousrikosten, verovilpin ja veronkierron takia menetetään arviolta yhteensä 190 miljardia euroa. OECD:n perinpohjaisessa BEPS-toimintasuunnitelman toimea 11 koskevassa raportissa todetaan, että ennen päätösten tekemistä veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen vastaisista toimenpiteistä menetettiin maailmanlaajuisesti tuloja noin 100–240 miljardin Yhdysvaltain dollarin arvosta, mikä vastaa 0,35:tä prosenttia maailman yhteenlasketusta bruttokansantuotteesta. Euroopan komissio arvioi, että EU:n osuus oli noin 50–70 miljardia euroa ennen kuin jäsenvaltiot olivat hyväksyneet veron kiertämisen estämistä koskevat direktiivit I ja II.

([4]) Komissio teki edellisen viisivuotisen toimikautensa aikana 20 merkittävää lainsäädäntöehdotusta.

1.11 Komission suunnittelemat 25 toimea vaikuttavat järkeviltä. Useimmat niistä liittyvät arvonlisäveroon, mikä on tarkoituksenmukaista, kun otetaan huomioon, että alv-tuloja menetetään paljon. Toimia kuvataan kuitenkin hyvin lyhyesti, ja tällä hetkellä on vaikea arvioida tyhjentävästi niiden vaikutuksia EU:n kansalaisten ja yritysten jokapäiväiseen toimintaan.

1.12 Yhteisen arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröinnin käyttöönotto on erittäin tervetullutta. Se on tärkeä askel kohti syvempiä sisämarkkinoita, ja se vähentää epävarmuutta ja rajatylittävän toiminnan kustannuksia.

1.13 ETSK suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen arvonlisäveroa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien nykyaikaistamisesta ja yhdenmukaistamisesta siten, että hyödynnetään yhä enemmän liiketoimipohjaista (”reaaliaikaista”) raportointia ja sähköistä laskutusta.

1.14 ETSK on tyytyväinen myös siihen, että tarkoituksena on tutkia uudelleen, pitäisikö rahoituspalveluista kantaa arvonlisäveroa. Tarvitaan perusteellinen vaikutustenarviointi, joka kattaa myös rahoituspalvelujen alv-kohtelun EU:n ulkopuolisissa maissa.

1.15 ETSK kannattaa komission aloitetta yhteistyöhön perustuvaa säännösten noudattamista koskevan EU:n kehyksen luomisesta siltä pohjalta, että lisätään eri verohallintojen välistä luottamusta ja yhteistyötä yhtiöveroon liittyvien rajatylittävien veroriitojen ratkaisemiseksi. Pk-yrityksiä on tärkeää kohdella tässä kehyksessä yhdenvertaisesti suurempien yritysten kanssa. Komitea huomauttaa, että säännösten noudattamisesta koituu pk-yrityksille huomattavasti enemmän rasitusta kuin suurille monikansallisille yrityksille, ja kehottaa komissiota ryhtymään toimiin pk-yritysten taakan keventämiseksi.

1.16 ETSK katsoo, että verojen palauttamista koskeva kysymys on erittäin tärkeä etenkin nykyisen kaltaisina kriisiaikoina, jolloin on hyvin todennäköistä, että niin luonnollisten henkilöiden kuin yritystenkin maksuvalmius on heikko.

1.17 ETSK kehottaa komissiota arvioimaan, miten voitaisiin edistää nykyistä yksinkertaisemman ja yhtenäisemmän arvonlisäveroon liittyvän huonon velan verohelpotusmekanismin aikaansaamista. Tällaisella mekanismilla olisi varmistettava, että yritykset voivat saada veroviranomaisilta nopeasti ja oikea-aikaisesti takaisin arvonlisäverot, joita ne eivät ole pystyneet perimään asiakkailtaan mutta jotka ne ovat jo maksaneet veroviranomaisille.

1.18 ETSK pitää erittäin tärkeänä, että digitaalisilla alustoilla on selkeät ja kansainvälisesti johdonmukaiset verotusta ja työntekoa koskevat säännöt. Komitea kannattaa pyrkimyksiä lisätä digitaalisten alustojen avoimuutta, jotta vältettäisiin epäjohdonmukaiset veroilmoitukset, jotka aiheuttavat suuren verovilppiriskin. Raportointivaatimusten ja verolomakkeiden olisi oltava samat kaikissa jäsenvaltioissa.

1.19 ETSK korostaa, että yhteiset tarkastukset, jotka ovat periaatteessa hyödyllinen ja tehokas väline, olisi suoritettava kunnioittaen veronmaksajien oikeuksia ja noudattaen myös Euroopan unionin perusoikeuskirjaa, erityisesti siltä osin kuin on kyse oikeudesta puolustukseen, veronmaksajia koskevien menettelysääntöjen ja aineellisten sääntöjen ennustettavuudesta sekä siitä, miten syytettä ajavat veroviranomaiset voivat kerätä todisteita mahdollisia seuraamuksia silmällä pitäen.

1.20 Veroasioissa yhteistyöhaluttomien maiden ja oikeudenkäyttöalueiden luetteloon kirjattujen maiden ja alueiden toimintatavat ovat parantuneet jonkin verran, mutta rahamäärät, jotka jäävät petosten, vilpin, veronkierron ja rahanpesun takia saamatta, ovat kaiken kaikkiaan yhä niin suuria, että ponnisteluja on lisättävä.

1.21 ETSK yhtyy komission näkemykseen siitä, että on aika tarkistaa luettelon laadintatapaa ja tutkia, miten luettelosta saataisiin tehokkaampi ja oikeudenmukaisempi, ottaen huomioon myös globaalin digitaalitalouden mukanaan tuomat uudet haasteet. Komitea kannattaa niin ikään komission ehdottamaa kriteeriä, jonka mukaan tietyille pienen riskin ja vähäisen kapasiteetin oikeudenkäyttöalueille tulee antaa kohtuullisesti aikaa parantaa veroalan hyvän hallintotavan noudattamista ja avoimuuttaan, kun ne ovat joutuneet tai uhkaavat joutua luetteloon.

1.22 ETSK on ehdottanut ([5]) eurooppalaisen sopimuksen solmimista veropetosten, verovilpin, veronkierron ja rahanpesun tehokkaan torjunnan varmistamiseksi ja kehottanut Euroopan komissiota esittämään poliittisen aloitteen, jossa tähän tavoitteeseen pyritään yhdessä kansallisten hallitusten ja muiden EU:n toimielinten kanssa ja jossa edistetään tarvittavaa yhteisymmärrystä ja huolehditaan kansalaisyhteiskunnan osallistumisesta. Jäsenvaltioiden välisen yhteistyön olisi oltava sopimuksen tärkein pilari.

1.23 ETSK korostaa, että kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja hallitusten välisellä yhteistyöllä voitaisiin lisätä tietoisuutta ympäristöveroista ja edistää kehitystä parantamalla yhteiskuntien oikeudenmukaisuutta ja kestävyyttä kehitysmaissa ja kehittyneissä maissa.

1.24 ETSK kannustaa komissiota jatkamaan aiempien hallinnollista yhteistyötä koskevien direktiivien tehokkuuden arviointia.

2. **Tausta ja komission ehdotukset**

2.1 *Tausta*

2.1.1 Oikeudenmukaisen ja tehokkaan verotuksen saavuttaminen on yksi komission kuluvan toimikauden päätavoitteista. ([6]) Tämä tavoite on strategisesti entistäkin tärkeämpi covid-19-kriisin jälkimainingeissa. Verosäännöt ovat perussopimusten mukaisesti jäsenvaltioiden vastuulla, mutta jäsenvaltiot voivat sopia direktiivien ja asetusten antamisesta sisämarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi. Tehokas rahaliitto edellyttää yhtenäistä veropolitiikkaa ja rahaliiton jäsenten soveltamien verosääntöjen johdonmukaisuutta.

2.1.2 Covid-19-pandemia on aiheuttanut talouteen häiriöitä kaikkialla sisämarkkinoilla. EU on sitä paitsi joutunut covid-19-kriisin kynsiin mullistusten leimaamana aikana, jolle ovat ominaisia ympäristöhaasteet, jatkuvat digitaaliset innovaatiot ja kansalaisten kasvava eriarvoisuus. Jäsenvaltioilta ja EU:n toimielimiltä edellytetään tämän vuoksi ennennäkemättömän laajoja toimia, joissa niiden tulee hyödyntää kaikkia käytettävissä olevia resursseja ja välineitä.

2.1.3 Komission ehdotuksilla ([7]) pyritään sekä reagoimaan asianmukaisesti covid-19-kriisiin että hoitamaan siirtyminen vihreämpään ja digitaalisempaan toimintamalliin perussopimuksissa vahvistettujen sosiaalisen markkinatalouden periaatteiden mukaisesti.

2.1.4 Oikeudenmukaisella ja tehokkaalla verotuksella on tässä tärkeä sija. Tuloksekas reagointi kriisin aiheuttamiin suuriin haasteisiin riippuu suurelta osin siitä, voivatko yritykset jatkaa kotimaista ja rajatylittävää kauppaa tasapuolisin toimintaedellytyksin, tukenaan tehokas ja yksinkertainen verojärjestelmä, sekä jäsenvaltioista, joiden on kyettävä turvaamaan elpymisen rahoittamiseksi tarvittavat verotulot kansalaisten ja yritysten oikeudenmukaisen verotuksen avulla. Veropetosten, veronkierron ja verovilpin torjunta sekä eurooppalaisten yritysten tukeminen yksinkertaistamalla ja yhdenmukaistamalla niiden päivittäistä veroasioiden hoitoa ovat ratkaisevan tärkeitä sen varmistamiseksi, että nykyisiin haasteisiin pystytään vastaamaan tehokkaasti. ([8])

2.1.5 Verotus on myös toimintapoliittinen väline, jota tarvitaan ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä ([9]) sekä muiden Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisten ympäristötavoitteiden ([10]) toteuttamiseksi. Sen vuoksi on ensiarvoisen tärkeää, että julkisiin talousarvioihin saadaan riittävästi verotuloja vihreän siirtymän tukemiseksi. Talouspolitiikassa on myös otettava huomioon epäsuotuisa väestökehitys ja väestön ikääntyminen.

([5]) Ks. ETSK:n lausunto aiheesta ”Veropetosten, veronkierron ja rahanpesun torjunta” (EUVL C 429, 11.12.2020, s. 6).
([6]) Poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2019–2024
([7]) Ks. COM(2020) 312 final, COM(2020) 313 final ja COM(2020) 314 final
([8]) Ks. ETSK:n lausunto aiheesta ”Veropetosten, veronkierron ja rahanpesun torjunta” (EUVL C 429, 11.12.2020, s. 6).
([9]) Ks. COM(2020) 312 final ja myös ETSK:n lausunto aiheesta ”Verotusmenettelyt hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi” (EUVL C 364, 28.10.2020, s. 21).
([10]) Ks. COM(2019) 640 final

2.1.6 Komission ehdotus tehokkaampaan ja oikeudenmukaisempaan verotukseen tähtäävästä toimintasuunnitelmasta jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäinen on tiedonanto toimenpiteistä yritysten toimintaa sisämarkkinoilla haittaavien verotukseen liittyvien esteiden vähentämiseksi. Komissio pyrkii erityisesti yksinkertaistamaan verotusta, jotta liiketoimintaympäristöstä tulisi nykyistä suotuisampi. Toinen osa on säädösehdotus, jolla tarkistetaan direktiiviä hallinnollisesta yhteistyöstä mahdollistamalla veroviranomaisten välinen automaattinen tietojenvaihto, jotta digitaalisia alustoja käyttävien myyjien saamia tuloja pystytään verottamaan asianmukaisesti. Kolmanneksi komissio on antanut tiedonannon veroalan hyvästä hallintotavasta EU:ssa ja sen ulkopuolella tällaisen hallintotavan kehittämiseksi sekä unionin sisäisillä että sen ulkopuolisilla oikeudenkäyttöalueilla.

2.1.7 Komissio toteaa, että toimintasuunnitelma on osa laajempaa ja kunnianhimoisempaa EU:n vero-ohjelmaa, johon sisällytetään lähitulevaisuudessa myös seuraavat aloitteet: i) ympäristöveroja koskeva aloite, ii) yhtiöverojärjestelmän uudistaminen siten, että verotusoikeudet määräytyvät arvonmuodostuksen mukaan ja että määritetään liikevoittojen tosiasiallisen vähimmäisverotuksen taso, iii) jäsenvaltioille osoitettava suositus asettaa unionissa toimiville yrityksille myönnettävän rahoitustuen ehdoksi, ettei kyseisillä yrityksillä ole siteitä yhteistyöhaluttomia maita ja alueita koskevassa Euroopan unionin luettelossa mainittuihin maihin ja alueisiin ([11]), ja iv) sen määrittely, miten verotusta koskevat ehdotukset voidaan hyväksyä noudattaen tavallista lainsäätämisjärjestystä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 116 artiklan mukaisesti.

2.1.8 ETSK on ilmaissut useissa lausunnoissaan näkemyksensä toimenpiteistä, joita tarvitaan sisämarkkinoiden tehostamiseksi, EU:n omien varojen lisäämiseksi ja keskustelun käynnistämiseksi määräenemmistöpäätösten soveltamisesta veroasioissa. Komitea kehottaa nyt ryhtymään mahdollisimman pikaisesti toimiin oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskevaan pakettiin liittyvien komission ehdotusten johdosta.

2.2 *Oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskeva toimintasuunnitelma*

2.2.1 Komissio esittää verotuksen yksinkertaistamista koskevassa tiedonannossaan uuden lähestymistavan, jossa yhdistellään toimia veropetosten ja verovilpin torjumiseksi sekä toimenpiteitä toiminnan yksinkertaistamiseksi veronmaksajien näkökulmasta. Suunnitelmaan sisältyy 25 toimea, jotka on tarkoitus toteuttaa vähän kerrallaan vuoteen 2024 mennessä. ([12])

2.2.2 Suunnitteilla on erityisiä toimia rekisteröintivelvollisuuksien (yksilöinti ja arvonlisäverovelvollisten rekisteröinti) osalta. Vaikuttavaa ja tehokasta rekisteröintiä pidetään ratkaisevan tärkeänä sen varmistamiseksi, että kukin veronmaksaja maksaa oman osuutensa veroista. Komissio ajaakin useita toimia, joilla on tarkoitus taata, että veronmaksajien tietoja sisältävät tietokannat toimivat tehokkaasti ja ovat aina ajan tasalla. Tärkeänä pidetään myös sitä, että rekisteröinti on yksinkertaista, erityisesti kun verovelvolliset muuttavat jäsenvaltiosta toiseen.

2.2.3 Suunnitteilla on lisäksi ilmoitusvelvollisuuksiin liittyviä erityisiä toimia. Tietojen ilmoittamisen pitäisi olla verovelvollisten kannalta mahdollisimman tehokasta, ja siinä tulee hyödyntää veroviranomaisten keskinäistä yhteistyötä. Veroilmoitusten olisi oltava yksinkertaisia, tietoja olisi vaadittava mahdollisimman vähän, ja niiden käsittelyssä olisi käytettävä selkeitä menettelyjä, jotka voidaan hoitaa keskitetyn digitaalisen palvelun kautta. Monet jäsenvaltiot ovat covid-19-pandemian johdosta helpottaneet osaa arvonlisäveron maksusäännöistä.

2.2.4 Lisäksi tiedossa on toimia verojen maksamisen helpottamiseksi etenkin siten, että veronmaksajille tarjotaan sähköisiä maksutapoja, esimerkiksi älypuhelinsovelluksia. ([13]) Suoritettavan veron olisi oltava alusta lähtien oikean suuruinen, jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan välttää raskaat palautusmenettelyt. Kun veronpalautuksia on odotettavissa, veroviranomaisten olisi käsiteltävä ne nopeasti, jotta veronmaksajat eivät joutuisi kassavirtaongelmiin.

2.2.5 Komission esittämän toimintasuunnitelman ensisijaisena tavoitteena on taata veronmaksajille oikeusvarmuus ja mahdollisuus riitojen tehokkaaseen ratkaisuun, jos niitä syntyy. Riitoja olisi vältettävä, ja jos niitä ilmenee, jäsenvaltioiden tulee ratkaista ne ripeästi oikeusjärjestelmiensä ja Euroopan unionin oikeuden puitteissa.

([11]) Tämä säännös koskee oikeudenkäyttöalueita, jotka mainitaan asiaa koskevien neuvoston päätelmien liitteessä I. Luetteloa päivitetään säännöllisesti: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tax-common-eu-list_en

([12]) Toimet luetellaan asiakirjassa COM(2020) 312 final

([13]) Euroopan komissio (2018), Study on tax compliance costs for SMEs

2.2.6 Komissio pitää tärkeänä, että mahdolliset väärinkäsitykset voidaan oikaista tai selvittää, jotta riidat eivät kärjistyisi. Se kannustaa näin ollen ehkäisemään oikeusriitoja ja ratkaisemaan selvittämättä olevat tapaukset nopeasti, jotta sekä veronmaksajien että veroviranomaisten aikaa ja rahaa säästyisi. Eräät sidosryhmät ovat jo ilmaisseet kannattavansa lisätoimien toteuttamista EU:n tasolla riitojen ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi. ([14])

2.3 *Veroviranomaisten hallinnollinen yhteistyö*

2.3.1 EU on viime vuosina keskittynyt torjumaan veropetoksia, verovilppiä ja aggressiivista verosuunnittelua ja lisäämään avoimuutta veroviranomaisten asianmukaisen yhteistyön kautta. Vaikka tietojenvaihdossa on tapahtunut merkittäviä parannuksia, komission ehdotuksessa korostetaan, että nykyisissä säännöksissä on edelleen parantamisen varaa.

2.3.2 Komission nimenomaisena tavoitteena on vastata talouden digitalisaation asettamiin haasteisiin entistä paremmin, ja se kiinnittää erityishuomiota digitaalisiin alustoihin, sillä niiden käyttö tekee verotettavien tapahtumien jäljittämisestä ja havaitsemisesta veroviranomaisille vaikeaa. ([15]) Ongelma on vielä pahempi silloin, kun tällaiset liiketoimet toteutetaan toiseen jäsenvaltioon tai toiselle oikeudenkäyttöalueelle sijoittautuneiden digitaalisten alustojen kautta. ([16])

2.3.3 Digitaalisten alustojen operaattoreiden edustajat vaikuttavat olevan yhtä mieltä siitä, että standardoitu EU:n oikeudellinen kehys tietojen keräämiseksi alustoilta olisi hyödyllinen ja että arvonlisäveron erityisjärjestelmää vastaavasta ratkaisusta olisi ehkä etua.

2.3.4 Pyynnöstä tapahtuvan tietojenvaihdon osalta komission ehdotuksessa kiinnitetään erityistä huomiota ennalta arvioidun olennaisuuden käsitteeseen. Ehdotetussa 5 a artiklassa määritellään tietopyyntöjen yhteydessä sovellettava ennalta arvioidun olennaisuuden vaatimus sekä siihen liittyvät ja menettelyä koskevat velvoitteet, jotka asianomaisen viranomaisen on täytettävä. Tietopyyntö voi koskea yhtä tai useampaa verovelvollista, kunhan verovelvolliset on yksilöity. Ennalta arvioidun olennaisuuden vaatimusta ei pitäisi soveltaa, jos tietopyyntö lähetetään jatkotoimena sen jälkeen, kun rajatylittävää tilannetta varten annettavasta päätöksestä taikka ennakkohinnoittelusopimuksesta on vaihdettu tietoja.

2.3.5 Veroviranomaisen on ennen tietojen pyytämistä hyödynnettävä kaikkia tavanomaisia tietolähteitä, joita se olisi voinut käyttää pyydettyjen tietojen saamiseksi, sekä kaikkia muita käytettävissä olevia keinoja. Kyseistä velvoitetta ei kuitenkaan sovelleta, jos toimet aiheuttavat viranomaiselle suhteettomia vaikeuksia ja vaarantavat sen tavoitteiden saavuttamisen. Jos pyynnön esittävä viranomainen ei ole noudattanut tätä velvoitetta, pyynnön vastaanottava viranomainen voi kieltäytyä toimittamasta tietoja.

2.3.6 Ehdotetun direktiivin II a jaksossa vahvistetaan oikeudellinen kehys yhteisten tarkastusten suorittamiselle. Siinä todetaan, että yhteisellä tarkastuksella tarkoitetaan hallinnollista tutkimusta, jonka kahden tai useamman jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset suorittavat yhdessä. Asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset tutkivat koordinoidusti ja oikeusjärjestelmiensä mukaisesti tapauksen, joka liittyy yhteen tai useampaan verovelvolliseen, joiden osalta niillä on yhteinen intressi tai toisiaan täydentäviä intressejä.

2.4 *Veroalan hyvä hallintotapa EU:ssa ja sen ulkopuolella*

2.4.1 Veroalan hyvää hallintotapaa koskevan Euroopan komission tiedonannon lähtökohtana on, että oikeudenmukainen verotus on keskeistä EU:n sosiaalisen ja taloudellisen mallin kannalta ja että veroalan hyvä hallintotapa on perusta, jolle oikeudenmukainen verotus rakentuu ja jonka avulla voidaan taata kestävät tulot kyseisen mallin ylläpitämiseksi. ([17]) Tiedonanto sisältää ehdotuksia i) yritysverotuksen käytännesääntöjen uudistamisesta, ii) yhteistyöhaluttomia maita ja alueita koskevan luettelon tarkistamisesta ja iii) veroalan hyvän hallintotavan edistämisestä kansainvälisellä tasolla.

([14]) Vastaukset julkiseen kuulemiseen, jonka aiheena oli hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin arviointi; vastauksista on yhteenveto hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin 2011/16/EU arviointia koskevan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan (SWD(2019) 328 final), liitteessä 2.

([15]) On esitetty vaatimuksia velvoitteesta rekisteröityä kussakin jäsenvaltiossa. Tämä lisäisi hallinnollista taakkaa ja vaikeuttaisi pk-yritysten laajentumista uusiin maihin ja uusille alueille.

([16]) Ehdotus neuvoston direktiiviksi hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla (COM(2020) 314 final).

([17]) Tiedonanto veroalan hyvästä hallintotavasta EU:ssa ja sen ulkopuolella (COM(2020) 313 final).

2.4.2 Yritysverotuksen käytännesäännöt (jäljempänä ”käytännesäännöt”) ([18]) ovat olleet laadintavuodestaan 1997 lähtien EU:n ensisijainen väline haitallisen verokilpailun estämiseksi, oikeudenmukaisen verokilpailun periaatteiden vahvistamiseksi ja verojärjestelmien mahdollisen haitallisuuden määrittämiseksi. ([19])

2.4.3 Käytännesääntöjen avulla on saatu aikaan edistystä, mutta niitä on nykyaikaistettava. Verokilpailun luonne ja muoto ovat muuttuneet viime vuosina huomattavasti globalisaation ja digitalisaation johdosta ja koska monikansallisten yritysten rooli maailmantaloudessa on kasvanut ja osa jäsenvaltioista on ottanut käyttöön monimutkaisia kannustinjärjestelmiä.

2.4.4 Komissio pyrkii erityisesti laajentamaan käytännesääntöjen soveltamisalaa siten, että se kattaa kaikki toimenpiteet, jotka aiheuttavat epäoikeudenmukaisen verokilpailun riskin. Käytännesääntöjä on myös tarpeen päivittää sen varmistamiseksi, että mahdollisimman suuri osa erittäin matalan verotuksen tapauksista tutkitaan asianmukaisesti sekä EU:ssa että sen ulkopuolella.

2.4.5 Käytännesäännöissä vahvistetut periaatteet kuuluvat kriteereihin, joiden mukaan kolmansia maita arvioidaan veroasioissa yhteistyöhaluttomia oikeudenkäyttöalueita koskevaan EU:n luetteloon sisällyttämistä koskevassa prosessissa. Komissio aikoo tarkistaa EU:n luettelon maantieteellistä soveltamisalaa ja päivittää alkuperäisen tulostaulun, jonka perusteella valittiin merkityksellisimmät oikeudenkäyttöalueet arvioitaviksi.

2.4.6 Pohdittaessa EU:n luettelon maantieteellistä soveltamisalaa otetaan myös huomioon kriteerit, joita valittujen oikeudenkäyttöalueiden on noudatettava. EU:n luettelon soveltamisalaan tällä hetkellä kuuluvan oikeudenkäyttöalueen poistaminen vaikuttaisi tasapuolisiin toimintaedellytyksiin ja veisi pohjan siltä erittäin hyvältä työltä, jota useimmat näistä oikeudenkäyttöalueista ovat jo tehneet. On kuitenkin pohdittava, voitaisiinko EU:n luetteloon sisällyttämistä koskevia kriteereitä soveltaa joihinkin oikeudenkäyttöalueisiin nykyistä kohdennetummin.

2.4.7 Komissio korostaa kolmansien maiden kanssa käymässään vuoropuhelussa – EU:n sisällä sovellettavan lähestymistavan mukaisesti – myös ympäristötavoitteita sekä saastuttaja maksaa -periaatetta, joka edellyttää, että ympäristöön kohdistuvat kielteiset ulkoisvaikutukset hinnoitellaan. Komission tiedonannon mukaan ympäristöveroissa on vielä selvittämätöntä potentiaalia, jota hyödyntäen voitaisiin edistää kestävää kehitystä maailmanlaajuisesti ja yhteiskuntien yhdenvertaisuutta kehitysmaissa. Kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden välisellä yhteistyöllä voitaisiin lisätä tietoisuutta näistä kysymyksistä.

2.4.8 Koska veroalan hyvän hallintotavan standardit ja EU:n varojen käyttö on tällä hetkellä kytketty oikeudellisesti toisiinsa, komissio katsoo, että kyseisiä varoja voitaisiin hyödyntää veroalan hyvän hallintotavan periaatteiden vahvistamisessa entistä laajemmin ([20]). Komissio kehottaakin jäsenvaltioita ottamaan EU:n vaatimukset huomioon kansallisessa rahoituspolitiikassaan ja kehityspankkiensa ja -virastojensa vaatimusten noudattamista koskevissa säännöissä.

([18]) Neuvoston ja neuvostoon kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma, annettu 1 päivänä joulukuuta 1997, yritysverotukseen sovellettavista menettelysäännöistä (EYVL C 2, 6.1.1998, s. 2).

([19]) Komissio on ilmaissut ajan mittaan eri tavoin näkemyksiään siitä, mikä on haitallista verokilpailua ja mikä puolestaan oikeudenmukaista verokilpailua. Esittäessään yhteistä yhdistettyä yhtiöveropohjaa koskevan direktiiviehdotuksen komissio korosti, että verokannoilla käytävä terve kilpailu lisää läpinäkyvyyttä ja että sitä on kannustettava (COM(2011) 121 final/2, s. 4). Veroalan hyvää hallintotapaa koskevassa tiedonannossa vuodelta 2020 ei pidetä verokilpailua sinänsä haitallisena mutta todetaan, että tarvitaan yhteisiä periaatteita siitä, miten jäsenvaltiot voivat käyttää verojärjestelmiään (COM(2020) 313 final, s. 3). On siis kohtuullista vetää se johtopäätös, että verokilpailua on hyvää ja toisaalta myös haitallista ja epäoikeudenmukaista. Jäsenvaltiot päättävät verojärjestelmistä, mutta niiden on tehtävä se avoimesti ja läpinäkyvästi siten, että ne noudattavat perussopimuksia eivätkä aseta haitallisia ja syrjiviä sääntöjä. EU:n ja jäsenvaltioiden on varmistettava sisämarkkinoiden moitteeton toiminta huolehtimalla riittävästä lähentymisestä myös verotuksen alalla.

([20]) Useissa rahoitusvälineissä estetään veronkiertoa edistävien hankkeiden rahoittaminen. Ks. varainhoitoasetus, Euroopan kestävän kehityksen rahasto (EKKR), Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR) ja ulkoinen lainanantovaltuus. Ks. komission tiedonanto EU:n lainsäädännön uusista veronkierron vastaisista vaatimuksista erityisesti rahoitus- ja investointitoimissa (C(2018) 1756, 21.3.2018).

2.4.9 Komissio suosittaa myös, että jäsenvaltiot asettavat yrityksille annettavan taloudellisen tuen ehdoksi, ettei tuettavilla yrityksillä ole yhteyksiä veroasioissa yhteistyöhaluttomia oikeudenkäyttöalueita koskevaan unionin luetteloon kirjattuihin oikeudenkäyttöalueisiin. Komissio lisää kuitenkin, että ehdosta pitäisi voida poiketa sellaisten yritysten kohdalla, joilla on luetteloon sisältyvillä oikeudenkäyttöalueilla merkittävää taloudellista läsnäoloa (henkilöstöä, laitteita, varoja ja tiloja). Tähän liittyvät jäsenvaltioiden toimet on toteutettava siten, että voidaan turvata verotuksen kansainvälinen oikeudenmukaisuus.

3. **Yleistä ja erityistä**

3.1 *Oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskeva toimintasuunnitelma*

3.1.1 ETSK kannattaa komission lainsäädäntöehdotuksia ja on tyytyväinen niiden koordinointiin OECD:n osallistavan kehyksen tasolla käytävien maailmanlaajuisten keskustelujen kanssa, joiden tavoitteena on koko maailman kattavan konsensuksen saavuttaminen ([21]). Se kiinnittää erityistä huomiota tarpeeseen päästä OECD:n osallistavan kehyksen tasolla viipymättä yhteisymmärrykseen yhdenmukaisista säännöistä, joiden mukaan määritellään, miten verotettavat tulot jyvitetään maiden kesken, sillä talouden digitalisaatio etenee nopeasti ja veronkiertoa on torjuttava tehokkaasti.

3.1.2 ETSK on niin ikään tyytyväinen lähestymistapaan, jota komissio soveltaa tarkasteltavana olevissa sääntelyehdotuksissaan ja oikeudellisissa säännöksissä kaiken kaikkiaan. Tavoitteena on parantaa verojärjestelmien yleistä tehokkuutta, jotta ne olisivat oikeudenmukaisia ja tuottaisivat julkisen politiikan harjoittamiseksi tarvittavat tulot sekä myös työpaikkoja ja kasvumahdollisuuksia.

3.1.3 ETSK yhtyy komission näkemykseen siitä, että veropetokset ja verovilppi muodostavat edelleen uhan julkiselle taloudelle erityisesti kriisiaikoina. Ehdotuksissa esitetyt tuoreimmat arviot osoittavat tämän selvästi. Komission mukaan EU:ssa menetettiin vuonna 2016 luonnollisten henkilöiden harjoittaman henkilökohtaiseen tuloveroon sekä pääoma-, varallisuus- ja perintöveroon liittyvän kansainvälisen verovilpin takia tuloja arviolta yhteensä 46 miljardia euroa. Alv-vajeen arvioidaan puolestaan olevan noin 140 miljardia euroa, josta noin 50miljardia euroa johtuu rajatylittävistä petoksista ([22]). Yksittäisten jäsenvaltioiden on ryhdyttävä mittaviin toimiin kansallisen alv-vajeensa korjaamiseksi.

3.1.4 ETSK on tyytyväinen yhtiöveron kierrosta johtuvan vajeen (arvioiden mukaan noin 35 miljardia euroa vuodessa) pienenemiseen komission aiempiin arvioihin (50–70 miljardia euroa) verrattuna sekä komission tarkastelemaan korrelaatioon vajeen pienenemisen ja edellisen komission toteuttamien veronkierron vastaisten lainsäädäntötoimien välillä (runsaat 20 veroalan direktiiviä viiden vuoden aikana) ([23]).

3.1.5 Jotta luonnolliset henkilöt ja yritykset voisivat saada kaiken mahdollisen tuen covid-19-kriisin aiheuttamassa tukalassa tilanteessa, ETSK kehottaa komissiota jatkamaan työtä verovelvoitteiden noudattamisesta aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi. Suurille yrityksille verosäännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset vastaavat arviolta noin kahta prosenttia maksetuista veroista, kun taas pk-yrityksille aiheutuvat kustannukset vastaavat arviolta noin 30:tä prosenttia maksetuista veroista.

3.1.6 Kun otetaan huomioon 27 erilaisen verojärjestelmän nykyisin muodostama viidakko ja se, millaisia vaikeuksia toimintamallien kirjavuus aiheuttaa rajojen yli toimiville yrityksille ja luonnollisille henkilöille, ETSK kannustaa jäsenvaltioita yhdenmukaistamaan verotukseen liittyviä raportointivaatimuksia ja parantamaan verohallintojen välistä yhteistyötä. Yritysverotuksen käytännesääntötyöryhmän työskentelyn uudistamisen ja laajentamisen myötä tulee kitkeä pois haitalliset verotoimenpiteet, jotta saadaan aikaan tasapuoliset toimintaedellytykset ja voidaan edistää yhdessä lainsäädäntöuudistusten kanssa verotuksen riittävää lähentymistä epäoikeudenmukaisen verokilpailun välttämiseksi.

([21]) Ks. ETSK:n lausunnot aiheista ”Veropetosten, veronkierron ja rahanpesun torjunta” (EUVL C 429, 11.12.2020, s. 6), ”Verotus digitaalitaloudessa” (EUVL C 353, 18.10.2019, s. 17) ja ”Monikansallisten yritysten liikevoiton verotus digitaalitaloudessa” (EUVL C 367, 10.10.2018, s. 73).

([22]) Ks. myös: ”Alv-vaje: EU-maat menettivät 140 miljardia euroa alv-tuloja vuonna 2018, ja koronaviruksen vuoksi tämä määrä saattaa kasvaa vuonna 2020”, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_20_1579

([23]) Muunlaisiakin arvioita on esitetty: esimerkiksi Euroopan parlamentin mukaan talousrikosten, verovilpin ja veronkierron takia menetetään arviolta yhteensä 190 miljardia euroa. OECD:n perinpohjaisessa BEPS-toimintasuunnitelman toimea 11 koskevassa raportissa todetaan, että ennen päätösten tekemistä veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen vastaisista toimenpiteistä menetettiin maailmanlaajuisesti tuloja noin 100–240 miljardin Yhdysvaltain dollarin arvosta, mikä vastaa 0,35:tä prosenttia maailman yhteenlasketusta bruttokansantuotteesta. Euroopan komissio arvioi, että EU:n osuus oli noin 50–70 miljardia euroa ennen kuin jäsenvaltiot olivat hyväksyneet veron kiertämisen estämistä koskevat direktiivit I ja II.

3.1.7 Komission suunnittelemat 25 toimea vaikuttavat järkeviltä, ja ETSK kannattaa niitä yleisesti ottaen. Useimmat toimista liittyvät arvonlisäveroon, mikä on tarkoituksenmukaista, kun otetaan huomioon, että alv-tuloja menetetään paljon. Toimia kuvataan kuitenkin hyvin lyhyesti, ja tällä hetkellä on vaikea arvioida tyhjentävästi niiden vaikutuksia EU:n kansalaisten ja yritysten jokapäiväiseen toimintaan. Jäsenvaltioiden on valvottava määrätietoisesti kansallisten sääntöjensä noudattamista ja pyrittävä suunnitelmallisesti vähentämään alv-ongelmiaan ja samalla tehtävä entistä tiiviimpää yhteistyötä yli rajojen.

3.1.8 Yhteisen arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröinnin käyttöönotto siten, että arvonlisäveron erityisjärjestelmää laajennetaan edelleen sähköistä kaupankäyntiä koskevan paketin tapaan, on erittäin tervetullutta. Vaikka yksityiskohtaisempia tietoja siitä, mille aloille arvonlisäveron erityisjärjestelmää on tarkoitus laajentaa, ei ole vielä annettu, sen ulottamista tavaroiden luovutukset yrityksiltä kuluttajille kattavissa komission direktiivin 2006/112/EY ([24]) (alv-direktiivi) 36–39 artiklassa tarkoitetuille aloille voidaan pitää erittäin merkittävänä edistysaskeleena. Esimerkiksi rajatylittävien kaasun, sähkön, lämmön tai jäähdytysenergian luovutusten (alv-direktiivin 39 artikla) ottaminen erityisjärjestelmän piiriin voisi myös auttaa syventämään EU:n energiamarkkinoita ja edistää energiasiirtymää.

3.1.9 ETSK suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen arvonlisäveroa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien nykyaikaistamisesta ja yhdenmukaistamisesta siten, että hyödynnetään yhä enemmän liiketoimipohjaista (”reaaliaikaista”) raportointia ja sähköistä laskutusta. Liiketoimiin perustuva raportointi mahdollistaa sen, että verohallinnot saavat kattavan ja reaaliaikaisen yleiskuvan eri toimitusketjuista, mikä johtaa paremmin kohdennettuihin tarkastuksiin ja petosten ja markkinoiden mahdollisten riskitoimijoiden paljon varhaisempaan havaitsemiseen. Raportointivaatimusten on kuitenkin oltava helppoja noudattaa, eivätkä ne saa aiheuttaa suuria hallinnollisia kustannuksia tai mittavia investointikuluja etenkään pk-yrityksille ([25]). Sähköisen laskutuksen laajempi käyttö ja yhdenmukaistettu standardi voisivat niin ikään vähentää yrityksille säilytyksestä ja sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia ja tehostaa alv-petosten torjuntaa.

3.1.10 ETSK on tyytyväinen myös siihen, että tarkoituksena on tutkia uudelleen, pitäisikö rahoituspalveluista kantaa arvonlisäveroa. Monille yrityksille aiheutuu lisäkustannuksia siitä, että osa yrityksistä ja rahoituslaitoksista ei ole arvonlisäverovelvollisia. Verovapaat toimijat eivät liioin voi vaatia vähennyksiä tuotantopanoksiin sisältyvän arvonlisäveron perusteella, kun luodusta arvonlisäyksestä ei kanneta arvonlisäveroa. Asia on monimutkainen, ja ETSK odottaa, että siitä laaditaan kattavat vaikutustenarvioinnit. Komitea huomauttaa, että alv-tulojen kasvu vaikuttaisi myönteisesti myös EU:n talousarvioon.

3.1.11 ETSK muistuttaa, että jäsenvaltiot voivat hyödyntää alv-petosten torjunnassa käänteiseen verovelvollisuuteen pohjautuvaa järjestelmää. Tällaista mahdollisuutta on käytetty alv-karusellipetosten estämiseksi. Komitea kehottaa komissiota arvioimaan, millä menetelmällä karusellipetoksiin pystytään puuttumaan kaikkein tehokkaimmin ja pienimmin hallinnollisin rasittein.

3.1.12 Veroviranomaiset ovat riippuvaisia siitä, että veronmaksajat antavat niille totuudenmukaisia tietoja, ja eräät jäsenvaltiot ovat ottaneet tämän kumppanuuden tehostamiseksi käyttöön yhteistyöhön perustuvaa säännösten noudattamista koskevia järjestelyjä. Niitä on tällä hetkellä valitettavasti vain kansallisella tasolla. ETSK kannattaa näin ollen komission aloitetta yhteistyöhön perustuvaa säännösten noudattamista koskevan EU:n kehyksen luomisesta siltä pohjalta, että lisätään eri verohallintojen välistä luottamusta ja yhteistyötä yhtiöveroon liittyvien rajatylittävien veroriitojen ratkaisemiseksi. Pk-yrityksiä on tärkeää kohdella tässä kehyksessä yhdenvertaisesti suurempien yritysten kanssa.

3.1.13 Vielä ei kuitenkaan ole selvää, miten tällaisen EU:n yhteistyökehyksen on tarkoitus toimia käytännössä, ja ETSK onkin halukas esittämään arvionsa tällaisesta hankkeesta ja antamaan rakentavan panoksensa sen kehittämisen ja täytäntöönpanon aikana.

3.1.14 Komission suunnittelema ennaltaehkäisevä vuoropuhelu rajatylittävien veroriitojen ratkaisemiseksi vaikuttaa ensi arviolta hyödylliseltä ja myönteiseltä kehitykseltä, myös kun otetaan huomioon, että elinkeinoelämä on pyytänyt sitä jo pitkään. Usean jäsenvaltion soveltama yhdenmukaistettu toimintamalli olisi erittäin tervetullut, vaikka onkin vielä arvioitava, miten se voidaan toteuttaa käytännössä, kun lähtökohtana on nykyinen kirjava sääntely-ympäristö ([26]).

([24]) Neuvoston direktiivi 2006/112/EY, annettu 28 päivänä marraskuuta 2006, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä (EUVL L 347, 11.12.2006, s. 1).

([25]) Alv-vajeen pienentämisestä on monia hyviä esimerkkejä eri maista. Yhtenä niistä on mainittu Viron vuonna 2014 tekemä uudistus.

([26]) Ks. kaksinkertaisen verotuksen riitojenratkaisumekanismien parantamista koskeva aloite (EUVL C 173, 31.5.2017, s. 29).

3.1.15 Verojen palauttamista koskeva kysymys on aina erittäin tärkeä, ja näin on etenkin nykyisen kaltaisina kriisiaikoina, jolloin on hyvin todennäköistä, että niin luonnollisten henkilöiden kuin yritystenkin maksuvalmius on heikko. Useat maat ovat nopeuttaneet covid-19-pandemian aikana yleisesti alv:n palautuksia ja takaisinmaksuja, jotta yrityksillä olisi varmasti riittävä määrä käteisvaroja ennennäkemättömästä talouden häiriötilanteesta selviytymiseksi.

3.1.16 Koska osalla yrityksistä on jo maksuvalmiusongelmia, laskut saatetaan maksaa myöhässä tai jopa jättää kokonaan maksamatta, minkä seurauksena yritysten, jotka ovat perineet laskuissaan arvonlisäveroa, on maksettava määrä veroviranomaisille asianomaisella alv-ilmoituskaudella ilman, että niille on maksettu arvonlisäveroa (saamatta jääneet alv-saamiset). ETSK kehottaakin komissiota arvioimaan myös sitä, miten voitaisiin edistää nykyistä yksinkertaisemman ja yhtenäisemmän arvonlisäveroon liittyvän huonon velan verohelpotusmekanismin aikaansaamista. Tällaisella mekanismilla olisi varmistettava, että yritykset voivat saada veroviranomaisilta nopeasti ja oikea-aikaisesti takaisin arvonlisäverot, joita ne eivät ole pystyneet perimään asiakkailtaan mutta jotka ne ovat jo maksaneet veroviranomaisille.

3.1.17 ETSK kehottaa kansallisia veroviranomaisia jatkamaan aloittamaansa nopeaa palautusmenettelyä sekä välittömien että välillisten verojen osalta. Komitea ehdottaa, että koko Euroopassa sovellettaisiin yhtenäistä hallinnollista lähestymistapaa, ja toteaa, että rajatylittävien arvopaperisijoitusten yhteinen lähdeverojärjestelmä olisi ensimmäinen askel eteenpäin.

3.1.18 Rikoslainsäädännöt, joiden nojalla jäsenvaltioiden kansallisissa tuomioistuimissa nostetaan syytteitä veropetosten, verovilpin ja muiden verorikosten johdosta, vaihtelevat hyvin paljon. Verorikoksilla on kuitenkin monissa tapauksissa valtioiden rajat ylittävä ulottuvuus. Komitea pitää tärkeänä, että tämä ja kulloinenkin seuraamusrakenne otetaan huomioon, erityisesti kun on kyse jäsenvaltioiden yhteisistä tarkastuksista. Jäsenvaltioiden seuraamuskäytäntöjen erojen vaikutuksia olisi arvioitava.

3.1.19 ETSK suhtautuu myönteisesti komission aloitteeseen antaa suositus veronmaksajien oikeuksista sisämarkkinoilla. Tarjoamalla jäsenvaltioille yleiskuva yksinkertaistamiseen ja digitalisaatioon liittyvistä veroalan parhaista käytännöistä voidaan sujuvoittaa veronmaksajien ja veroviranomaisten välistä kanssakäymistä kaikkialla EU:ssa, lisätä kansalaisten verotietoisuutta ja parantaa tulojen keräämistä. ETSK pitää tätä hyvänä esimerkkinä ei-sitovaa sääntelyä koskevasta aloitteesta.

3.2 *Veroviranomaisten hallinnollinen yhteistyö*

3.2.1 ETSK kannattaa komission päätöstä toteuttaa lainsäädäntötoimi, jolla pyritään tehostamaan veroviranomaisten välistä yhteistyötä ja yhdenmukaistamaan menettelysääntöjä sisämarkkinoilla.

3.2.2 Ehdotus on täysin SEUT-sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukainen, koska siinä kaavaillaan EU:n lainsäätäjän toimia sellaisten kysymysten käsittelemiseksi, joita jäsenvaltiot eivät pysty sääntelemään riittävän hyvin.

3.2.3 ETSK kannattaa aikomusta vahvistaa Eurofisc-verkoston toimivaltuuksia, jotta siitä tulisi rajatylittäviin verorikoksiin liittyvien tietojen keskuspaikka.

3.2.4 Hallinnollista yhteistyötä koskevan direktiivin nykyisten säännösten soveltaminen on todellakin osoittanut, että jäsenvaltioiden välillä on merkittäviä eroja: toiset jäsenvaltiot ovat halukkaita tekemään yhteistyötä täysimittaisesti ja vaihtamaan tietoja, kun taas toiset jäsenvaltiot suhtautuvat asiaan nuivemmin tai jopa torjuvat tietojenvaihdon.

3.2.5 Komitea kannattaa myös pyrkimyksiä lisätä digitaalisten alustojen avoimuutta, jotta vältettäisiin epäjohdonmukaiset veroilmoitukset, jotka aiheuttavat suuren verovilppiriskin. Vaikka muutamat jäsenvaltiot ovat asettaneet raportointivelvoitteen kansallisessa oikeusjärjestelmässään, kokemus on osoittanut, että kansallisten verovilpin vastaisten säännösten teho jää joskus vajaaksi. Näin on etenkin silloin, kun kohteena on rajatylittävä toiminta. Oikeusvarmuus ja selkeys voidaan tällöin varmistaa ottamalla käyttöön kaikille jäsenvaltioille yhteiset raportointivaatimukset ja verolomakkeet.

3.2.6 ETSK on myös tyytyväinen siihen, että komission ehdotus kansallisten veroviranomaisten välisestä menettelyllisestä yhteistyöstä on oikeasuhteinen, sillä ehdotetut muutokset eivät vaikuta ylittävän sitä, mikä on tarpeen tietojenvaihdon tehostamista ja hallinnollisen yhteistyön parantamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.

3.2.7 Hallinnollista yhteistyötä käsittelevää seitsemättä direktiiviä koskevan ehdotuksen 25 a artiklan mukaista seuraamusjärjestelmää, joka koskee raportointivelvollisuuksistaan laistavia alustaoperaattoreita, on sovellettava kaikissa valtioissa mahdollisimman yhdenmukaisesti, jotta järjestelmä olisi tehokas. Näin siitä huolimatta, että asia kuuluu kansalliseen toimivaltaan.

3.2.8 Ottaen huomioon, että alustaoperaattoreihin liittyvät sisämarkkinoiden toiminnan vääristymät eivät yleensä koske pelkästään yhtä jäsenvaltiota, EU:n yhteisten sääntöjen laatiminen on vähintä, mitä on tehtävä, jotta ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti. ETSK kannustaakin komissiota kehittämään edelleen talouksien digitalisaatioon liittyvää rooliaan ja yhteistyötään OECD:n puitteissa, jotta siihen, miten veroviranomaiset ratkovat yhdessä maailmanlaajuisia ongelmia, löydettäisiin kansainvälisellä tasolla yhteinen sävel.

3.2.9 Ehdotetun 12 a artiklan 6 kohdassa edellytetään, että yhteinen tarkastus suoritetaan siinä jäsenvaltiossa sovellettavien menettelysopimusten mukaisesti, jossa tarkastustoimet toteutetaan. Yhteisen tarkastuksen aikana kerätyn näytön tulisi olla tarkastukseen osallistuvien jäsenvaltioiden kaikkien toimivaltaisten viranomaisten vastavuoroisesti tunnustamaa.

3.2.10 ETSK korostaa, että yhteiset tarkastukset, jotka ovat periaatteessa hyödyllinen ja hyvin tehokas väline, olisi suoritettava kunnioittaen veronmaksajien perusoikeuksia ja noudattaen tinkimättömästi Euroopan unionin perusoikeuskirjan ([27]) periaatteita oikeudesta puolustukseen, veronmaksajia koskevien menettelysääntöjen ja aineellisten sääntöjen ennustettavuudesta sekä siitä, miten syytettä ajavat veroviranomaiset voivat kerätä todisteita mahdollisia seuraamuksia silmällä pitäen.

3.2.11 Erityisen tärkeää on, että tiedot, joita verohallintojen on tarkoitus vaihtaa ja toimittaa, määritellään yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia velvoitteita tiukasti tulkiten ja soveltaen: tietoja tulee kerätä vain siinä määrin kuin on tarpeen, jotta voidaan havaita liian vähäiseen tietojen ilmoittamiseen ja ilmoittamatta jättämiseen liittyvät sääntöjenvastaisuudet ([28]). Mahdolliset kielteiset vaikutukset henkilötietoihin olisi minimoitava tietoteknisillä ja menettelyllisillä toimenpiteillä, ja tässä yhteydessä tulee kiinnittää erityistä huomiota tietojen keräämiseen, käsittelyyn ja tallentamiseen.

3.2.12 ETSK korostaa, että ryhmää koskevien pyyntöjen käytön on oltava yleisen tietosuoja-asetuksen sääntöjen mukaisesti hyvin perusteltua, se on toteutettava huolellisesti, jotta ei loukata luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksia, eikä se saa johtaa nk. tietojenongintaan.

3.2.13 ETSK kannustaa komissiota jatkamaan aiempien hallinnollista yhteistyötä koskevien direktiivien tehokkuuden arviointia ([29]).

3.3 *Veroalan hyvä hallintotapa EU:ssa ja sen ulkopuolella*

3.3.1 ETSK kannattaa komission suhtautumistapaa, jonka mukaan oikeudenmukaisen verotuksen perustan muodostava veroalan hyvä hallintotapa edellyttää verotuksen avoimuutta, johon voidaan päästä veroviranomaisten välisen tietojenvaihdon, epäoikeudenmukaisen verokilpailun ehkäisemisen, haitallisista verotoimenpiteistä pidättymisen ja kansainvälisesti sovittujen sääntöjen täytäntöönpanon avulla. Komitea yhtyy myös Euroopan parlamentin näkemykseen, jonka mukaan EU:n olisi ryhdyttävä määrätietoisiin toimiin haitallisen verokilpailun ja aggressiivisen verosuunnittelun suitsimiseksi sekä erityisesti veroparatiiseihin puuttumiseksi.

3.3.2 ETSK suhtautuu myönteisesti komission aloitteeseen yritysverotuksen käytännesääntöjen tarkistamisesta ja on tyytyväinen siihen, että komission ehdotuksessa otetaan asianmukaisesti huomioon OECD:n tekemä työ ja kansainvälisesti sovittujen standardien soveltamisen merkitys erityisesti kun on kyse maailmanlaajuisista periaatteista, jotka johtavat vähintään tietyntasoiseen efektiiviseen yhtiöveroasteeseen.

3.3.3 ETSK katsoo, että käytännesääntöjen avulla saavutetuista tuloksista olisi koottava säännöllisemmin ajantasaista tietoa ja tämän tiedon tulisi olla julkisesti kansalaisyhteiskunnan saatavilla. Tämä palvelisi komission tavoitetta, jonka mukaan käytännesääntöihin liittyvistä konkreettisista toimista ja tuloksista olisi jaettava tietoa aiempaa avoimemmin.

([27]) Ks. Euroopan unionin perusoikeuskirja (EUVL C 202, 7.6.2016, s. 389).

([28]) Hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin 2011/16/EU arviointia koskeva komission yksiköiden valmisteluasiakirja (SWD(2019) 328 final) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

([29]) SWD(2019) 327 final.

3.3.4 Komission linjana on, että verokilpailu sinänsä ei ole ongelma ([30]). Komissio ja Euroopan parlamentti ovat kuitenkin toistuvasti ilmaisseet huolensa EU:n sisäisestä epäoikeudenmukaisesta verokilpailusta, joka edesauttaa veronkiertoa. ETSK katsoo, että tämän monimutkaisen ongelman ratkaisemiseen on paneuduttava vakavasti. Komitea on äskettäin antanut lausunnon ([31]), jossa se ehdottaa eurooppalaisen sopimuksen solmimista veropetosten, verovilpin, veronkierron ja rahanpesun tehokkaan torjunnan varmistamiseksi ja kehottaa Euroopan komissiota esittämään poliittisen aloitteen, jossa tähän tavoitteeseen pyritään yhdessä maiden hallitusten ja muiden EU:n toimielinten kanssa ja jossa edistetään tarvittavaa yhteisymmärrystä ja huolehditaan kansalaisyhteiskunnan osallistumisesta. Jäsenvaltioiden välisen yhteistyön olisi oltava sopimuksen tärkein pilari.

3.3.5 ETSK kannattaa myös sitä sääntelyllistä valintaa, että käytännesääntöjen soveltamisalaa aiotaan laajentaa EU:ssa siten, että se kattaa myös muita oikeudenmukaisen verokilpailun kannalta haitallisia toimenpiteitä. Päivitys sen varmistamiseksi, että erittäin matalaan tai nollaverotukseen johtavat järjestelmät tutkitaan sekä EU:ssa että sen ulkopuolella, olisi pitänyt tehdä jo kauan sitten. Käytännesäännöt ovat kuitenkin ei-sitova väline, ja niissä on käsiteltävä kysymyksiä, joita ei säännellä EU:n lainsäädännöllä.

3.3.6 Komissio toteaa lisäksi, että yhteistyöhaluttomia oikeudenkäyttöalueita koskevaan EU:n luetteloon sisällyttämistä koskevasta prosessista on tehtävä kolmansille maille selkeämpi ja että tässä yhteydessä on lisättävä avoimuutta sen suhteen, miksi oikeudenkäyttöalue merkitään tai miksi sitä ei merkitä luetteloon. EU:n jäsenvaltioiden soveltamien vaatimusten parempi yhdenmukaistaminen sekä kansallisten luetteloiden ja EU:n luettelon parempi koordinointi olisi hyödyllistä, sillä EU ja useat jäsenvaltiot noudattavat erilaisia normeja, mikä saattaa aiheuttaa sekaannusta.

3.3.7 Komissio aikoo arvioida myös niin kutsuttuja veroparatiiseja koskevaa mustaa listaa, joka on ollut käytössä vuodesta 2017. Se on tutkinut maailmanlaajuisesti satoja haitallisia verojärjestelmiä, ja monet luetteloon merkityt oikeudenkäyttöalueet ovat luvanneet neuvostolle korjata epäoikeudenmukaiseen verokilpailuun ja vähäiseen avoimuuteen liittyviä huolenaiheita. ETSK yhtyy komission näkemykseen siitä, että on aika tarkistaa luettelon laadintatapaa ja tutkia, miten luettelosta saataisiin tehokkaampi ja oikeudenmukaisempi, ottaen huomioon globaalin digitaalitalouden mukanaan tuomat uudet haasteet. Komitea kannattaa niin ikään komission ehdottamaa kriteeriä, jonka mukaan tietyille pienen riskin ja vähäisen kapasiteetin oikeudenkäyttöalueille tulee antaa kohtuullisesti aikaa parantaa veroalan hyvän hallintotavan noudattamista ja avoimuuttaan, kun ne ovat joutuneet tai uhkaavat joutua luetteloon.

Bryssel 24. helmikuuta 2021.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG

([30]) On selvää, että komissio tekee OECD:n tavoin eron hyvän ja avoimen verokilpailun ja haitallisen ja epäoikeudenmukaisen verokilpailun välillä.

([31]) Ks. ETSK:n lausunto aiheesta ”Veropetosten, veronkierron ja rahanpesun torjunta” (EUVL C 429, 11.12.2020, s. 6).